

ΨΗΦΙΑΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 1»

«Η εκπαίδευση ως αντανάκλαση στον καθρέπτη της ψηφιακής εποχής»

Η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία προβλέπει την ψηφιακή διάσταση του νέου σχολείου. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας θα γίνει καταλύτης για την αλλαγή της διαδικασίας της μάθησης και της εγκαθίδρυσης μιας διαφορετικής σχέσης μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή. Φυσικά, βασικός πυλώνας του νέου σχολείου είναι η διείσδυση του διαδικτύου σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας των ανθρώπων, που εξασφαλίζει την πρόσβαση σε ένα πλούσιο διαδραστικό υλικό, προάγει την γόνιμη διαπολιτισμική αλληλεπίδραση και καταρρίπτει τον παραδοσιακό και παρωχημένο χαρακτήρα της μάθησης.

Σαφώς, η εναρμόνιση του σύγχρονου σχολείου με την τεχνολογική ανάπτυξη και τα σύγχρονα εποπτικά μέσα δεν περιορίζεται μόνο στη χρήση του διαδικτύου. Παρόλα αυτά, θεμέλιος λίθος ενός εκμοντερνισμένου εκπαιδευτικού συστήματος είναι το διαδίκτυο. Ειδικότερα, ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να αντλεί ενημερωτικό υλικό από ιστοσελίδες εγκυκλοπαιδικού περιεχομένου, ηλεκτρονικών περιοδικών και εφημερίδων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εμπλουτίζει τις γνώσεις του, διευρύνει τους ορίζοντές του, αναπτύσσει ανθρωπιστική συνείδηση, λόγω του ότι έρχεται αντιμέτωπος με επίκαιρα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας και ευαίσθητοποιείται απέναντί τους. Έτσι, πολιτικοποιείται και καλλιεργεί την αλληλεγγύη και την εθελοντική πλευρά του.

Επιπρόσθετα, ο νέος τρόπος εκπαίδευσης είναι συνυφασμένος με την παροχή πλούσιου και διαδραστικού υλικού, που αντιστοιχεί με προγράμματα σπουδών ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου- τα επονομαζόμενα “e- books” – για όλες τις τάξεις και τα μαθήματα. Προς ενίσχυση των διαδραστικών βιβλίων δημιουργήθηκε μια δημόσια ψηφιακή πλατφόρμα, με δυνατότητες εμπλοκής των χρηστών. Με βάση τη συγκεκριμένη πλατφόρμα, ο μαθητής εμπνέει και εξασκεί περισσότερο την ύλη με την οποία είναι επιφορτισμένος και παράλληλα, ο εκπαιδευτικός αποκτάει ένα δυναμικό εργαλείο ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διδασκαλίας.

Εμβαθύνοντας, η ηλεκτρονική εκπαίδευση αποβάλλει τη χρησιμοθηρία και τη στείρα αποστήθιση, εξαιτίας του εμπλουτισμού των γνώσεων του μαθητή πέραν του τυποποιημένου και μη ανανεώσιμου υλικού, το οποίο παρέχουν τα σχολικά εγχειρίδια. Με αυτόν τον τρόπο, οξύνεται και η πνευματική ικανότητα. Μάλιστα, όταν κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του μαθήματος αίρεται η αυθεντία του εκπαιδευτικού και εκείνος κατευθύνει το μάθημα με διαδραστικό τρόπο, τότε αποβάλλεται ο μονοδιάστατος, αναχρονιστικός και ανιαρός χαρακτήρας της διαδικασίας της μάθησης. Συνεπώς, το μάθημα προσλαμβάνει διαστάσεις ψυχαγωγίας και διευρύνει τις γνώσεις του μαθητή με πιο ευχάριστο και εύληπτο τρόπο.

Επιπλέον, το ψηφιακό σχολείο κατορθώνει να φέρει σε σύζευξη μαθητές ενός σχολείου με άλλα αλλοεθνή. Έτσι, επέρχεται μια γόνιμη αλληλεπίδραση πολιτισμών. Σε αυτό συντελεί και η εκπόνηση εργασιών μαθητών, που κατάγονται από διαφορετικές χώρες, με διαφορετική γλώσσα και πολιτισμό. Η αγαστή αυτή συνεργασία καταργεί τις προκαταλήψεις και τις ρατσιστικές στερεοτυπικές αντιλήψεις, ιδίως σε φυλετικό επίπεδο, εφόσον οι μαθητές εξοικειώνονται σε βάθος με την κουλτούρα αλλοεθνών συνομηλίκων τους.

Επικουρικά, η ανταλλαγή απόψεων μαθητών διαφορετικών χωρών ενδυναμώνει την περιβαλλοντολογική ευαισθητοποίηση, μέσω του διαμοιράσματος των προβληματισμών των μαθητών σε οικουμενική κλίμακα. Η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής μπορεί να ξεκινήσει από την βιωματική μάθηση, που προωθείται από τις ψηφιακές πλατφόρμες, οι οποίες εξοικειώνουν τους μαθητές με τους μελλοντικούς τρόπους προστασίας του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, επικρατεί μια ουσιαστική ανταλλαγή διδακτικών μεθόδων από τους εκπαιδευτικούς διαφορετικών χωρών κι εκπαιδευτικών συστημάτων, με απότοκο την ανταλλαγή εμπειριών και τη μακροπρόθεσμη βελτίωση των συνθηκών διδασκαλίας.

Προς επίρρωση των παραπάνω, διεξάγονται σεμινάρια και ημερίδες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί εξοικειώνονται με την τεχνολογία και κυρίως με τη χρήση του διαδικτύου, συνεπώς είναι σε θέση να εποπτεύουν ορθά τους μαθητές. Πραγματοποιείται περιστολή του τεχνολογικού αναλφαριθμητισμού και εναρμονίζεται η εκπαίδευση με την πρόοδο, η οποία έχει να προσφέρει πολλές διευκολύνσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμη, το ψηφιακό σχολείο μπορεί να υποστηρίξει ηλεκτρονική εφημερίδα και περιοδικό, όπου θα δημοσιεύονται θέματα πολιτικής και κοινωνικής υφής, ευαίσθητοποιώντας και πολιτικοποιώντας υγιώς τους μαθητές.

Το σχολείο της επικοινωνίας, μέσω της λειτουργίας του Ανοικτού Πανεπιστημίου θα επιτρέπει σε άτομα, που δεν έχουν ακολουθήσει ακαδημαϊκές σπουδές να εξασφαλίσουν ένα πτυχίο. Επιπλέον, όσοι υπερεργάζονται, δε διαθέτουν ελεύθερο χρόνο ή είναι επιφορτισμένοι με οικογενειακές υποχρεώσεις θα είναι σε θέση να διεκπεραιώσουν διαδικτυακά πτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές. Ακόμη, θα μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα εξ' αποστάσεως και απλώς να αυτομορφωθούν. Η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση βοηθάει τους μαθητές, που κατοικούν σε παραμεθόριες περιοχές να μην εγκαταλείπουν τη μάθηση και μια εν δυνάμει αξιόλογη επαγγελματική ανέλιξη. Καταληκτικά, η τηλεεκπαίδευση φαντάζει ιδανική σε περίπτωση, που ένας μαθητής αντιμετωπίζει σοβαρό ποσοστό σωματικής αναπηρίας. Οπωσδήποτε, δεν πρέπει να αγνοήσουμε και πόσο χρήσιμη καθίσταται η τηλεεκπαίδευση σε περιπτώσεις υγειονομικής κρίσης, όπως μια πανδημία.

Συμπερασματικά, μέσα σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον, που πλαισιώνεται από παρωχημένες αντιλήψεις, ρατσισμό, βία και έντονο βαθμοθηρικό πνεύμα, ο ανθρωποκεντρισμός και η ουσιαστική πολιτικοποίηση οφείλουν να κυριαρχήσουν. Σε όλο αυτό μπορεί να συμβάλλει ο εκσυγχρονισμός του σχολείου. Σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα, που το παιδί θα μαθαίνει να «μαθαίνει», για να είναι σε θέση να επιβιώσει στην ούτως ή άλλως άκρως ανταγωνιστική μας κοινωνία, οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν τον πρώτο λόγο. Μπορούν να φέρουν το μαθητή και τον εκπαιδευτικό σε πραγματική επαφή με την επικαιρότητα και να τους ωθήσουν στη συνειδητοποίηση ότι η εναρμόνιση με το σύγχρονο σύστημα αξιών μπορεί να επιτευχθεί, εφόσον διατηρηθεί ο ηθικός ρόλος του ανθρώπου. Επομένως, ας συμπορευθεί δημιουργικά η τεχνολογία με την ουσιαστική εκπαίδευση, με καθοδηγητή την αγάπη για τον άνθρωπο και την γνώση.

Κωστοπούλου Ματίνα, 2/12/2023

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 2»

«Η εικονική πραγματικότητα στο σχολείο του μέλλοντος»

Μπορούμε τώρα να περιγράψουμε πώς θα είναι η εκπαίδευση σε λίγα χρόνια; Πώς θα είναι η τάξη, πώς θα είναι τα βιβλία, πού θα βρίσκεται το γραφείο του δασκάλου, πώς θα λύνονται οι ασκήσεις, πώς θα οργανώνονται οι εξετάσεις; Είναι ουτοπικό να περιγράψουμε μια εικονική πραγματικότητα, παρατηρούν οι ειδικοί. Εικονική πραγματικότητα; Θα ξεχάσουμε την παραδοσιακή αίθουσα με τον δάσκαλο, τον πίνακα και τα θρανία; Η απάντηση δεν είναι προφανής. Η αμηχανία μας μπροστά στις εξελίξεις στον χώρο της εκπαίδευσης εξηγείται από το γεγονός ότι η αφομοίωση της γνώσης τα επόμενα χρόνια θα γίνεται κυρίως μέσω της εικονικής πραγματικότητας. Πώς μπορείς να την περιγράψεις; Ίσως μόνο να τη σκιαγραφήσεις μπορείς. Όλα θα κινηθούν με βάση τους γρήγορους ρυθμούς της επόμενης γενιάς του Διαδικτύου, του Metaverse. Πρόκειται ουσιαστικά για τον τρισδιάστατο, διαδραστικό και άμεσο (σε real time) ψηφιακό κόσμο στο Διαδίκτυο. Η επιτυχημένη ισορροπία μεταξύ πραγματικού και ψηφιακού θα είναι το συστατικό που θα χαρακτηρίζει τα υψηλού επιπέδου σχολεία και πανεπιστήμια, λένε οι ειδικοί. Πιονέροι σε αυτό το βήμα είναι στην Ελλάδα τα ιδιωτικά σχολεία, ωστόσο και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) δίνει το στίγμα των αλλαγών αρχίζοντας από τη νέα μορφή των βιβλίων.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία έρευνας (National Training Laboratory, USA), η αφομοίωση της γνώσης μέσω μιας διάλεξης ή ομιλίας θα γίνεται κατά 5%, μέσω της ανάγνωσης κατά 10%, ενώ μέσω της εικονικής πραγματικότητας –με θεαματική αύξηση– κατά 75%. Όπως τώρα θεωρούμε αυτονόητο να έχει μια επιχείρηση ιστοσελίδα, στο Metaverse αυτή η σελίδα θα αντικατασταθεί από μια τρισδιάστατη απεικόνιση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως κάποιος θα μπορεί να μπει σε ένα κατάστημα και να κάνει αγορές ή σε ένα γήπεδο για να παρακολουθήσει έναν αγώνα, έτσι οι μαθητές μιας σχολικής τάξης με τη συνδρομή του εκπαιδευτικού θα μπορούν να επισκεφθούν ένα μουσείο ή έναν αρχαιολογικό τόπο και να περιηγηθούν στα εκθέματα. Από το παράδειγμα γίνεται σαφές πόσο μπορεί να αλλάξει η διδασκαλία της Ιστορίας και της Γεωγραφίας ή ποιες δυνατότητες υπάρχουν για βιωματική μάθηση ακόμη και σε μαθήματα όπως η Λογοτεχνία, τα Μαθηματικά ή η Φυσική.

«Η χρήση του Διαδικτύου όπως γίνεται σήμερα, προβλέπεται να αλλάξει δραστικά τα επόμενα χρόνια, καθώς μετακινούμαστε από τις δύο διαστάσεις στις τρεις», παρατηρεί μιλώντας στην «Κ» ο Αντώνης Καρτάλης, μέλος της διοίκησης της Σχολής Μωραΐτη, ο οποίος παρακολούθησε πρόσφατα το συνέδριο Immerse Global Summit που διοργανώθηκε από τη VR/AR Association με θέμα τις εξελίξεις στον χώρο της εικονικής και της επαυξημένης πραγματικότητας και τον τρόπο με τον οποίο εντάσσεται στην εκπαίδευση.

«Οι εξελίξεις στην τεχνολογία έχουν ήδη οδηγήσει στην ολοένα και αυξανόμενη αποτύπωση της πληροφορίας με βίντεο. Σταδιακά θα μετακινηθούμε προς τις λεγόμενες εμβυθιστικές τεχνολογίες: η εμπειρία των χρηστών στο Διαδίκτυο θα είναι συμμετοχική, θα βρισκόμαστε εκεί ως ψηφιακές προσωπικότητες (avatar) και θα επισκεπτόμαστε τρισδιάστατες τοποθεσίες. Ήδη υπάρχουν αρκετές πλατφόρμες ή “κόσμοι” όπου αυτό συμβαίνει – κυρίως στα παιχνίδια online», λέει ο κ. Καρτάλης.

Απόσπασμα από άρθρο του Απόστολου Λακασά στην «Καθημερινή»

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 3»

«1984»

(απόσπασμα από το ομώνυμο βιβλίο του Τζορτζ Όργουελ)

Ήταν μια λαμπρή κρύα μέρα του Απρίλη και τα ρολόγια έδειχναν μία η ώρα το μεσημέρι. Ο Ουίνστον Σμιθ, με το πηγούνι χωμένο στο στήθος του προσπαθώντας ν' αποφύγει τον απαίσιο άνεμο, γλίστρησε μέσ' από τις γυάλινες πόρτες του Μεγάρου της Νίκης, κουβαλώντας μαζί του κι ένα στρόβιλο σκόνης ανακατεμένης με άμμο.

Ο διάδρομος ανάδινε μια ανάμικτη μυρωδιά από βρασμένο λάχανο και παλιά κουρελιασμένα χαλιά. Στην άκρη του διαδρόμου ήταν καρφωμένη στον τοίχο μια πελώρια χρωματιστή αφίσα. Έδειχνε ένα γιγάντιο πρόσωπο πλάτους περισσότερο από ένα μέτρο: ήταν το πρόσωπο ενός ανθρώπου γύρω στα σαράντα πέντε, μ' ένα παχύ μαύρο μουστάκι και τραχιά όμορφα χαρακτηριστικά. [...] Σε κάθε πάτωμα απέναντι από το ασανσέρ, υπήρχε η ίδια αφίσα με το γιγάντιο πρόσωπο που σε παρατηρούσε από τον τοίχο. Ήταν μια απ' αυτές τις φωτογραφίες που είναι έτσι φτιαγμένες, ώστε τα μάτια να δίνουν την εντύπωση πως σε παρακολουθούν, όπου κι αν βρίσκεσαι. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΡΦΟΣ ΣΕ ΒΛΕΠΕΙ, έγραφε η λεζάντα από κάτω.

Μέσα στο διαμέρισμα, μια γλυκιά φωνή διάβαζε δυνατά ένα κατάλογο στοιχείων που αφορούσαν την παραγωγή χυτοσιδήρου. Η φωνή ερχόταν από μια μακρόστενη μετάλλινη πλάκα σαν θαμπό καθρέφτη που αποτελούσε μέρος της επιφάνειας του δεξιού τοίχου. Ο Ουίνστον γύρισε ένα διακόπτη και η φωνή εξασθένησε κάπως, αν και οι λέξεις διακρίνονταν ακόμα. Η συσκευή αυτή (τηλεοθόνη την έλεγαν) μπορούσε μεν να σκοτεινιάσει, αλλά δεν υπήρχε τρόπος να την κλείσει κανείς εντελώς. Προχώρησε προς το παράθυρο. [...] Το πρόσωπο με το μεγάλο μουστάκι δέσποζε σε κάθε καίριο σημείο των δρόμων. Υπήρχε μια τέτοια αφίσα στην πρόσοψη του απέναντι σπιτιού. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΡΦΟΣ ΣΕ ΒΛΕΠΕΙ, έγραφε η λεζάντα, ενώ τα σκοτεινά μάτια κοιτάζαν βαθιά, διαπεραστικά μέσα στα μάτια του Ουίνστον. Σε μακρινή απόσταση ένα ελικόπτερο έκανε βουτιές ανάμεσα στις στέγες, αιωρείτο στον αέρα σαν μύγα, κι ορμούσε ξανά προς τα εμπρός με μια καμπυλωτή κίνηση. Ήταν η Αστυνομική περίπολος που κατασκόπευε μέσα στα παράθυρα του κόσμου. Οπωσδήποτε, οι περιπολίες δεν είχαν σημασία. Μόνο η Αστυνομία της Σκέψης είχε σημασία.

Η τηλεοθόνη ήταν ταυτόχρονα πομπός και δέκτης. Μπορούσε να συλλάβει κάθε θόρυβο που προερχόταν από τον Ουίνστον, και που ήταν πάνω από το επίπεδο ψιθύρου. Επιπλέον, όσο βρισκόταν μέσα στο οπτικό πεδίο της μετάλλινης πλάκας, οι κινήσεις του μπορούσαν να παρακολουθούνται όπως και ν' ακούγονται. Βεβαίως, δεν υπήρχε τρόπος να ξέρει κανείς ποια ακριβώς στιγμή παρακολουθούσαν. Το πόσο συχνά ή με ποιο σύστημα συνδεόταν η Αστυνομία της Σκέψης με την κάθε συσκευή, μόνο να το μαντέψει μπορούσε κανείς. Θα μπορούσε ακόμα να διανοηθεί κανείς ότι παρακολουθούσαν τους πάντες συνεχώς. Οπωσδήποτε πάντως μπορούσαν να συνδεθούν με τη συσκευή σου όποτε ήθελαν. Έπρεπε να ζεις –συνήθισες να ζεις– με την προϋπόθεση ότι κάθε ήχος που έβγαζες ακουγόταν, και ότι κάθε σου κίνηση παρακολουθείτο, εκτός αν ήταν σκοτάδι.

Ο Ουίνστον εξακολουθούσε να έχει την πλάτη του γυρισμένη στην τηλεοθόνη. Ήταν πιο ασφαλές· παρ' όλο, που, όπως ήξερε πολύ καλά, ακόμα και μια πλάτη μπορεί να είναι αποκαλυπτική. Ένα χιλιόμετρο μακριά το Υπουργείο Αλήθειας, όπου εργαζόταν, υψωνόταν τεράστιο και άσπρο πάνω από το γυμνό τοπίο. [...] Το Υπουργείο Αλήθειας, στη Νέα Ομιλία είχε χτυπητή διαφορά από κάθε τι που το περιστοιχίζει. Ήταν μια πελώρια πυραμιδοειδής οικοδομή από άσπρο αστραφτερό μπετόν, που από πάτωμα σε πάτωμα υψωνόταν τριακόσια μέτρα στον αέρα. Από τη θέση που στεκόταν ο Ουίνστον, μόλις μπορούσε να διαβάσει στην άσπρη πρόσοψη του κτιρίου τα κομψά γράμματα που σχημάτιζαν τα τρία συνθήματα του Κόμματος:

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΚΛΑΒΙΑ

Η ΑΓΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΗ.....

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα της 2^{ης}, 3^{ης}, 4^{ης} και 5^{ης} παραγράφου του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1» σε 80 - 90 λέξεις.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1α. Ποιος είναι ο τρόπος πειθούς, που κυριαρχεί στη 2^η παράγραφο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 2»; Να τεκμηριώσετε πλήρως τη θέση σας.

Μονάδες 10

B2β. Να σχολιάσετε πλήρως τον τίτλο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1», τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και ως προς τη δομή του.

Μονάδες 10

B3. Να πραγματοποιήσετε σύγκριση του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1» με το «ΚΕΙΜΕΝΟ 2» ως προς το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να εντοπίσετε το θεματικό κέντρο του λογοτεχνικού αποσπάσματος του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 3». Έπειτα να τεκμηριώσετε τη θέση σας μέσω της χρήσης τριών κειμενικών δεικτών. Πιστεύετε ότι το εν λόγω απόσπασμα- παρόλο που γράφτηκε το 1948 – έχει προφητικό χαρακτήρα;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Το σύγχρονο σχολείο οφείλει να συμβαδίζει με τις νέες τεχνολογίες. Πώς μπορεί να γίνει αυτό εφικτό; Σε ένα άρθρο, που θα αναρτήσετε στο blog του σχολείου σας να θίξετε, εάν πιστεύετε ότι η εναρμόνιση με την τεχνολογία περιστέλλει τον ρόλο του εκπαιδευτικού και την πνευματική ελευθερία του μαθητή.

Μονάδες 30

